

Minnesanteckningar Kommunalt forum 2018-03-16

Joakim Pohlman (S), ordförande regionala utvecklingsnämnden och Roland Gustbée (M), 2:a vice ordförande hälso- och sjukvårdsnämnden, hälsade alla välkomna och presenterade dagens program.

- Lagom perfekt: erfarenhet av ohälsa bland unga tjejer och killar
- Pågående förändringsarbete inom BUP
- Läns gemensam organisering med inspiration av Skottland
- Äldrehälsa Kronoberg (östra och västra)
- Palliativt centrum för samskapad vård

Lagom perfekt: erfarenheter av ohälsa bland unga tjejer och killar

Linda Hiltunen, folkhälsoutvecklare Region Kronoberg, presenterar sin forskning och avhandling i sociologi från Lunds universitet om ohälsa bland unga tjejer och killar.

En svensk hälsoparadox:

- Barn i Sverige mår i internationella jämförelser bra
- Svenska 11-åringar hamnar i toppen vid europeiska jämförelser
- Svenska 15-åringar hamnar i botten vid europeiska jämförelser

Utgångspunkten för Lindas avhandling är att ungdomar rapporterar oroväckande nivåer av stress, psykiska och somatiska besvär:

- 58% rapporterar stress varje dag eller flera gånger i veckan
- Omkring 40% rapporterar oro, nedstämdhet, ont i magen, huvudvärk flera gånger i veckan
- Av 30 elever i ett svensk klassrum är 16 elever trötta, 12 elever är stressade, 8 elever sover dåligt, 5 elever har huvudvärk och 4 elever har ont i magen flera gånger i veckan eller varje dag.

Empirin i avhandlingen består av 497 uppsatser om ungas erfarenheter av hälsa/ohälsa, 497 enkäter där unga självskattat sin hälsa och 12 uppföljande intervjuer.

En sammanfattning av resultatet är:

- Andelen unga som rapporterar självskattad ohälsa är bekymmersam
- Social status, sociala relationer och skolprestationer är faktorer som unga själva hänvisar till erfarenheter av ohälsa.
- Strategier för att hantera ohälsa är ojämlikt fördelade
- Perfektionismens tyranni är ett gissel för ungas hälsa. Både för dem som befinner sig nära och långt ifrån normen om perfektion.

Som folkhälsoutvecklare trycker Linda på vikten av förebyggande åtgärder:

- Arenor för att samtala om psykisk hälsa? (t.ex. kunskap om stress och stressreaktioner – lära sig att känns igen stress och hur den kan hanteras)
- Värdegrundsarbete i skolan – vart tog det vägen? Blickar, skrattar åt varandra m.m.
- Hur kan man stötta unga i relation till normer om framgång och ”prestationssamhället”?
- Hur kan vi stötta rektorer, lärare och elevhälsa i det främjande arbetet för att stärka ungas psykiska hälsa?
- Familjen och hur kan vi samordna samhällets insatser?

Bakgrund Barn- och ungdomspsykiatri

Magnus Frithiof, chef för psykiatricentrum och Susanne Winsth, verksamhetschef, presenterade nuläget för barn- och ungdomspsykiatri.

År 2017 kom två nationella rapporter om psykisk ohälsa bland barn och unga och läget inom barn- och ungdomspsykiatri:

- [Psykisk ohälsa fortsätter att öka bland barn och unga](#)
- [Hur mår BUP?](#)

Organisationsförändring av BUP Kronoberg trädde i kraft i oktober 2017 och barn- och ungdomspsykiatri finns nu i samma centrum som vuxenpsykiatri.

Resultatet av den genomlysning som gjorts av BUP visar att verksamheten inte bedriver vård som uppfyller socialstyrelsens riktlinjer för god vård och att arbetsmiljön inte är förenlig med arbetsmiljöverkets rekommendationer. I rapporten finns nio rekommenderade åtgärder för 2018 och den ger en bra grund att stå på i det fortsatta utvecklingsarbetet. Det finns även ett driv för att arbeta med detta tillsammans mellan BUP, skola och socialtjänst. Fokus och drivkraften framöver måste vara länets barn- och ungdomar. Våra stuprör är inte för barnets bästa!

Vad har hänt hösten 2017 fram till nu?

- Ny ledningsstruktur och organisation
- Pågående interna uppdrag
- Personalen anger att det är mycket bättre stämning nu
- I den nya organisationen finns det forum för att hitta former för att hjälpas åt, att ärendefördelningen är jämn mellan teamen och att rätt kompetens får uppdragen samt patientsäkerhetsarbete.
- Planering av förändringsarbete tillsammans med Sirona påbörjad i syfte att korta köerna, stärka samverkan och samarbete, kompetensförsörjning samt tydlighet i styrning och ledning
- Ett kliniskt lektorat i psykologi är tillsatt. Verksamheten har närmare samarbete med LNU och närmare koppling till forskning. Kompetensutveckling över tid är prioriterat och verksamheten kommer inom kort ha en hög andel forskningskunniga medarbetare.
- Det pågår ett högintensivt arbete med samverkansparter för att få en gemensam bild av flöden och uppdrag. Till exempel: övergångar vid 18 år, samarbete med barn- och ungdomshälsan, barnhabiliteringen, elevhälsan och socialtjänsten.

Länsgemensam organisering med inspiration av Skottland

Erika Lagergren, regional utveckling, presenterar arbetet med Barnens bästa utifrån Skottlandmodellen ”Get It Right For Every Child” som de började arbeta med 1999. Modellen är sedan 2016 lagstadgad nationellt i Storbritannien.

Nu gäller *Barnens bästa* som begrepp för det här gemensamma arbetet!

Målbilden är glada barn som har goda förutsättningar för en bra uppväxt. För att göra det behövs en gemensam grund:

- Det behövs starkt stöd för arbetssättet från politik, via chefsstöd och medarbetarna.
- Ett gemensamt språk som alla professioner och vårdnadshavare och som barnen förstår.
- Gemensamma verktyg. Skottlandsmodellen har en tydlig ram med och namngivna ansvariga.
- Professionerna ska kunna dra nytta av varandra.
- Tydlig ansvarsfördelning och tydliga roller.

- Ständig och kontinuerlig utbildning – nya arbetssätt, ny personal.

Skottlandsmodellen har ett gemensamt verktyg kallat den nationella praxismodellen som beskriver de steg som behöver tas innan en eventuell gemensam barnplan tas fram. Denna barnplan utvärderas kontinuerligt och ärendet avslutas när målen är uppnådda.

Skottland har stött på följande svårigheter:

- Stuprör mellan olika professioner/myndigheter – hanteras bland annat genom att kunskap om skottlandsmodellen ingår i grundutbildningarna och för yrkesverksamma hålls gemensam utbildningar över professionsgränser
- Utmaningar med olika professioners tekniska lösningar – löses ofta genom goda mänskliga kontakter
- Integritets-/sekretessfrågan i informationsdelningen - Löses i de flesta fall genom att vårdnadshavare och barn är med i processen, på möten och ger sitt tillstånd.
- Övriga omstruktureringar och satsningar från andra håll pausas inte.
- Vidmakthålla samhandlingsarbetet

Modellen visar på följande resultat:

- Minskad social utsatthet
- Minskat antal placeringar i skyddat boende
- Minskat antal omhändertagna barn
- Minskad ungdomsbrottslighet
- 81% av tillfrågad personal upplevde förbättrade möjligheter att tillmötesgå barnens behov.
- 97% av föräldrar kände till sitt/sina barns barnplan och de flesta upplevde att de varit delaktiga i processen
- 91% av barn och ungdomar upplevde att de varit delaktiga i utformandet av sin barnplan.

Modellen vill:

- Fånga upp barn och ungdomar för att kunna sätt in rätt åtgärd och/eller stöttning tidigt som möjligt
- Ge vårdnadshavare, oavsett bakgrund, goda förutsättningar
- Underlätta för de personalgrupper och verksamheter som möter barn genom att motverka stuprör och ”onödig” byråkrati

- Samhandling kring ett holistiskt synsätt

Vad har krävts av det skotska offentliga samhället? Vad kommer krävas av oss?

- Tid och uthållighet
- Anamma nya arbetssätt och modeller
- Kontinuerligt utvärdera och anpassa efter omständigheterna
- Omfördela och prioritera de resurser som finns (Inga nya medel tillsattes i Skottland)
- Hitta vägar för informationsdelning (IT-system, GDPR, sekretess)
- Ta till vara den starka vilja att genomföra detta som finns
- Tillit
- Mod – våga gå först

Viktigt framöver är att även få med Polisen och ideell sektor!

För Kronobergs arbete finns en styrgrupp och arbetsgrupp utsedd. Arbete pågår med en nulägesanalys och handlingsplan.

Äldrehälsa Kronoberg (östra och västra)

Karl Ljungström och Nihad Hodzic, projektledare Äldrehälsa västra och David Aldén, projektledare Äldrehälsa östra presenterar nuläget för *Äldrehälsa Kronoberg*.

Äldrehälsa Östra har precis startat upp i januari år och gör nu en processkartläggning utifrån patientens väg genom systemet. Östra kommer i sitt arbete fokusera på process.

Äldrehälsa Kronoberg har fyra fokusområden:

- Äldremottagningar i primärvård

Resultat februari 2018: Äldremottagningar på deltagande vårdcentraler, webbkollen primärvård – ring upp, Sländan ser sparade läkarbesök, Apotekare – projekt på vårdcentral som ger kunskap till den äldre och stöd i förskrivning samt strukturerat och stärkt samarbete med kommunens aktör.

- Ny avdelningsstruktur medicinkliniken Ljungby

Resultat februari 2018: Ny avdelningsstruktur medicinklinik pågår, samordningsteam (undersköterskor och sjuksköterskor) för tryggare hemgångsplanering, webbkoll – ring upp, personcentrerat förhållningsätt samt stärkt samarbete med kommunens aktör

- Förändrade vårdplaneringar för större delaktighet

Resultat februari 2018: Ökat antal vårdplaneringar i hemmet, utveckling av koncept liknande ”Trygg hemgång” i kommunerna, större förståelse mellan olika aktörer, testmiljö för Lagen om samverkan vid utskrivning och SIP. Uppföljande intervjuer pågår för att säkerställa delaktighet och trygghet.

- Nära vård

Resultat februari 2018: Mobil läkare – Ljungby Markaryd, ambulansen – som en länk mellan akuten och hemsjukvården, mobil röntgen för att undvika onödiga sjukhusbesök är i uppstarts fas samt spridning av projektet inom Ljungby sjukhus och övriga vårdcentraler pågår.

Lärdomar så här långt är att den mobila läkarens roll behöver förtydligas, tillit är en förutsättning för samverkan och undersköterskornas roll har lyfts mycket i det nya arbetssätt som projektet resulterat i.

Intervjuer med patienter som ingått i projektet visar på att arbetssättet är väldigt uppskattat.

Palliativt centrum för samskapad vård

Helene Reimertz, överläkare Region Kronoberg och utvecklingsledare Palliativt centrum, presenterade *Palliativt centrum för samskapad vård*.

Palliativ vård är enligt WHO:s definition från 2002:

”Palliativ vård bygger på ett förhållningssätt som syftar till att förbättra livskvaliteten för patienter och familjer som drabbas av problem som kan uppstå vid livshotande sjukdom. Palliativ vård förebygger och lindrar genom tidig upptäckt, noggrann analys och behandling av smärta och andra fysiska, psykosociala och existentiella problem.”

80% av alla dödsfall är en ”planerad död” och har någon form av palliativ vårdbehov.

På nationell nivå uppvisar specialicerad palliativ vård (specialist teamet) bäst kvalitet och därefter kommunerna och sedan sjukhusen. Kronoberg saknar palliativ slutenvård/hospice-platser.

European Association for Palliative Care (EAPC) rekommenderar:

- Enhet för specialiserad palliativ slutenvård
 - en enhet/ 200 000 invånare
 - 50-60-80-100 sängar/ 1 000 000 invånare beroende på typ av patienter
- Konsultativa insatser till sjukhus
 - ett team/200 000 invånare
 - ett team för varje sjukhus med fler än 250 bäddar

- Avancerad sjukvård i hemmet
 - Ett team/ 100 000 invånare

Palliativt centrum för samskapad vård är ett samverkansprojekt mellan Linnéuniversitet och Region Kronoberg med finansiering ifrån Familjen Kamprads stiftelse 2013-2017. Det långsiktiga målet för projektet är att utveckla och förbättra den palliativa vården i Kronobergs län.

Projektet har under projekttiden arbetat med:

- Utbildning – gymnasieutbildningar, ST-läkare
- Forskning – vad betyder det t.ex. när medicinteknisk utrustning kommer in i hemmet? T.ex. vårdsängen mitt i vardagsrummet.
- Klinisk utveckling – tematräffar. Utbildat alla personal i Kronoberg och utbildat i grundläggande palliativ kunskap. Hittills har 1500 personer genomgått utbildningen.
- Folkbildning. Våga prata om palliativ vård och döden!

Under nästa projektperiod 2018-2023 är det viktigt att kommunerna kommer med i arbetet och även som finansörer. Hur kan vi samverka? Vad vill kommunerna arbeta med? Kampradstiftelsen har gett besked om att de går in i fem år till, men därefter kommer stiftelsen dra sig ur och det är viktigt att kommunerna kommer in som finansörer. Helene kommer komma ut i kommunerna under året för att diskutera kommande samarbete och kommunal finansiering.

Övrigt

Tomas Thornell (S) förde fram önskemål om att ha fler programpunkter på temat äldreomsorg till nästkommande kommunala forum.

Nästa träff är den 15 juni.

Lisa Öberg antecknade